

MB
**MANEL
BALLART**

ELS DIES PURS

PREMI LITERARI SEBASTIÀ JUAN ARBÓ 2021

Notes de color

ELS DIES PURS

Notes de Color — 111

ELS DIES PURS

MANEL BALLART

PREMI SEBASTIÀ JUAN ARBÓ 2021

▣■ Cossetània

Aquesta obra ha estat guardonada amb el Premi Literari Sebastià Juan Arbó,
convocat per l'Ajuntament de la Ràpita.

L'edició d'aquest llibre compra amb la col·laboració de:

Ajuntament de
la Ràpita

Primera edició: març del 2022

© del text: Manel Ballart

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977602591
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 × Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-172-1

DL T 18-2022

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni la seva incorporació a un sistema informàtic, ni la seva transmissió en cap forma ni per cap mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del *copyright*.

Per a l'Enric, naturalment.

«No, amics, de perills no som pas una gent inexperta.»

HOMER. *L'Odíssea*

ÍNDEX

I. Un comiat a cegues	9
II. Ens crida l'ocasió	33
III. El batec de l'espasa	47
IV. Nalira	77
V. El gest avar d'un demà	109
VI. La pastura d'Ares.....	135
VII. En ales de l'atzar	161
VIII. L'oblit, davant per davant	189
IX. Brases sota la pluja.....	209
APÈNDIX.....	241

I

UN COMIAT A CEGUES

«Una acció, per lletja que sigui,
comesa a les fosques, no t'enlletgirà.»

SÒFOCLES, *Les dones de Traquis*

Quan Baseraiïn, un dels nobles més influents de la ciutat, obrí el portal que donava al pati va preguntar-se d'on havia sortit aquell cansament tan gran que sentia, aquella tèrbola por. També devia ser això, fer-se vell. L'acompanyaven la seva germana i el seu cunyat, els quals havien arribat aquella mateixa tarda de la regió dels sordons per ser els seus hostes durant uns dies. Ara tornaven de fer un tomb. Es feia l'hora de sopar.

Una de les serventes acudí corrents així que va sentir el sotrac de l'armella del picaporta.

—La senyora i la seva neboda encara estan arreglant-se —va comunicar-li la noia, anticipant-se-li.

L'amo alçà les celles amb un posat de resignació i indicà als seus parents que anessin a seure al pedrís que es trobava a tocar del porxo d'una de les dependències de la casa, aquella que ells anomenaven la Sala Gran. La mossa, mentrestant, es mantenia a prop d'ell, esperant amb la mirada alguna instrucció. El darrer sol li daurava pacientment un gest humil i un front net, assenyat.

—I què en sabem dels dos nois? —li demanà l'home, a l'últim.

—Deuen ser a punt d'arribar, senyor.

—Doncs ves i digues a la senyora que ja som aquí. —I afegí, a més, quan ella ja es dirigia a la casa:— I aneu enllestint, que es fa tard!

Ell també va anar a seure. Encara s'hi estava bé allà a fora, ara que els vespres començaven a ronsejar. Sens dubte que la primavera havia fet la promesa de presentar-se puntualment.

—És aquesta la germana d'aquell noi que...? —va mencionar llavors, titubejant, el cunyat.

—Et refereixes a Eudesir, és clar! —l'ajudà l'amo. I mirà amb franquesa el seu vell amic Beladun—. Però no: la seva germana és Abadurdis, l'altra de les dues serventes que tenim. L'has de recordar per força. A més, tampoc no fa tant de temps del darrer cop que va venir!

El cunyat assentia amb el cap, amb un posat buit. Baseraïn, observant-los tots dos, s'adonava que ells també envellien.

—Aviat farà un any. Sí. Quan acabi aquest hivern —va dir Beladun al capdavall.

—Jo la recordo perfectament —va intervenir aleshores, amb un gest desmenjat, la seva dona. Feia una bona estona que no obria boca. I continuà, mofant-se:— I ell, prou que les recorda.

—Segurament —replicà l'al·ludit—. Però no em negaràs que totes dues s'assemblen molt: baixetes, morenes.

—I joves acabades de fer! —rematà ella—. I deia que no s'hi havia fixat!

Baseraïn va somriure, un somriure prim. Eren els de sempre; però la seva companyia els faria un bé, a ell i a Neitisa. Després va continuar:

—Són unes bones noies. Neitisa n'està molt, d'elles. —No va dir res més, però prengué la mà de la germana. El seu gest anava torbant-se.— ¿No t'agradaria ara mateix, Bilunbide, poder tornar a aquells temps quan els pares encara vivien? Llavors que Indika era una ciutat pròspera i no podíem ni imaginar-nos que ens amenaçarien tantes calamitats. ¿Com han canviat les coses en només deu anys! Els deu anys que aquesta guerra entre cartaginesos i romans porta enfangada en les nostres terres. —Emmudí de nou, amb el posat de qui descobreix que el pensament li vol girar l'esquena i, per això, el temps no desitja progressar, va esbarriant-se. La germana i el cunyat continuaven atents al seu silenci, mentre recorrien amb la mirada aquell pati espaiós i els porxos generosos, de casa benestant, l'edifici

de la ferreria, bastit en una de les bandes del clos, amb la seva escala costeruda enfilant-se a tocar de la paret fins al pis, al capdamunt.— Veig que també feu memòria! —amollà l'home finalment—. A fe meva que n'havíem arribat a ser més d'una vintena, els qui vivíem i treballàvem en aquest casal! I ara, ja ho podeu veure: una mica deixat, oi? I és que jo no tinc salut, ja us ho he dit.

—Però Nerkebel, el teu fill, quan tot això acabi... —insinuà el cunyat.

—Heu fet ben fet, de venir —tornà ell, abstret en el seu monòleg i afegint ara un pols de gravetat a la veu—. Com us vaig anunciar, demà mateix es mobilitzen. Se'n van. Així, precipitadament. I no hi ha més remei que acceptar-ho. La seva mare ha passat uns dies de molta angúnia. Ja sabeu com és, ella! I és que Nerkebel és l'únic que ens queda de debò.

Els mirà tots dos, atents. Després s'alçà i feu unes passes, fins que es tombà:

—En canvi, avui que heu arribat ja l'heu trobada més refeta i contenta, Neitisa. Sí: heu fet bé, de venir. A més, la vostra filla bé havia de ser-hi també, en un dia com aquest, per acomiadar el seu promès! Escolteu: ara ens toca de fer el cor fort perquè puguem encomanar tot el valor que ens queda als nostres fills. Jo sempre he cregut que els déus són favorables a aquells que els pregunten amb humilitat i gratitud, però amb honor i animositat, alhora.

—Amic Baserain —va manifestar llavors Beladun, com volent mitigar aquell punt retòric que mostraven contenir les darreres paraules de l'amo—: suposo que el temps no t'ha fet oblidar que tu i jo, de la mateixa manera, ens vam veure empesos, en més d'una ocasió, a haver d'agafar les armes; i que els nostres pares i les nostres esposes, així mateix, van haver de passar pel que estem passant nosaltres ara.

—Aquesta és una guerra de debò —li va respondre ell, només, en un to sec.

Al moment que la serventa arribà a la cambra de les dones, Neitisa anava maquillant amb coloret els llavis i les parpelles de la seva neboda. Va adonar-se que ja s'havien acabat de vestir totes soles. La senyora havia volgut estrenar aquest vespre una túnica de llana d'un

blanc trencat que tot just feia uns dies que havien acabat de cosir-li els rivets, i la noia en vestia una de color safrà que, de primer, havia estat de la seva tia, fins avui, que la dona havia decidit que ja se'l podia quedar, que ella no se'l posava mai, era massa juvenil.

—Endevino que vens per fer-me saber que els senyors ja han tornat de la passejada i que tenen gana —va dir Neitisa a la mossa. I continuà, amb veu moixa:— Doncs, ja pots tornar-te'n i els dius que prenguin paciència, que de seguida baixarem. Però, espera! —feu tot d'una—. Erbali, noia, si encara portes els cabells humits! Seu aquí que te'ls acabaré d'arreglar. T'hi faré una trena.

Mentrestant, la neboda s'acostà, cautelosa, fins a la tauleta on tenien escampats els objectes de tocador. Agafà un mirall i el va tornar a deixar. Després obrí el cofre de les joies. Va fer com qui juguineja amb els anells, braçalets, penjolls, que hi relluïen.

—No toquis res, Uselei —va dir-li Neitisa—. Ho triarem juntes. Vull que aquesta nit semblis una princesa.

Un cop Neitisa va haver acabat de pentinar la serventa, li va manar que passés via, i que anés a ajudar Abadurdís i la nova criada que havia vingut amb els parents, que ja feia estona que totes dues eren a la cuina acabant d'enllestir-ho tot.

—Perquè els xicots encara no han degut tornar, oi? —encara va demanar-li la dona.

La noia va fer que no amb el cap i va sortir de la cambra.

—Ara mateix no puc recordar com heu dit que es deia —va preguntar Neitisa a la seva neboda, mentre li arreglava els plecs de la túnica que reposaven damunt del cinturó, procurant mantenir ben visible l'esplèndida sivella que li cenyia la cintura.

—Qui vols dir?

—La serventa que heu portat amb vosaltres, dona!

—El seu nom és Ardane. Fa només dos mesos que la tenim, però ja t'adonaràs que és treballadora i de caràcter ben dòcil.

—Certament és molt bonica. I té un cos d'aquells que fan tornar bojós els homes. Estic convençuda que avui ens farà un bon servei.

Uselei somrigué amb complicitat en sentir aquestes darreres paraules, però no va dir res.

—Però quan et casis amb el meu fill hauràs de vigilar-los de prop —va afegir, a la vegada que prenia de l'arqueta dels joiells una diadema i la cenyia amb cura al cap d'Uselei—. No et moguis. Aquesta afavorirà el castany tan bonic dels teus cabells. Va ser d'algú de la família, però ara per ara no sabia dir-te de qui.

—Tieta, no has de patir per aquestes coses, perquè jo viuré aquí amb vosaltres, oi? I Ardane seguirà al servei dels pares, allà a la ciutat d'Iliberi.

Neitisa reculà un pas amb gest encuriosit.

—M'agrada! —va dir a l'instant—. Té, mira't al mirall!

—Sempre em sorprens! —sospirà Uselei, amb una mitja rialla—. Ets tan diferent de la mare! Ella, tan seca a tota hora, i, en canvi, tu... Jo diria que ets entremaliada com una amiga.

—Tu creus?

—Tot l'enrenou que penses moure per aquest comiat! Però jo ho trobo divertit.

—Filla —va fer l'altra, jovial—: si jo vull que tu i Nerkebel passeu junts aquesta nit, com si fos la nit de noces, però en secret, és només per reforçar el lligam que us teniu. Vull que li facis el present del millor dels records, perquè allà on el porti la guerra, el reconfortarà. —S'apropà de nou a la capseta dels joiells i, amb el capciró dels dits, tornà a destriar-los.— On deuen ser aquelles arracades? —va dir. Sense més ni més la veu se li havia entristit, però continuà, refent-se de pressa:— Jo sé que ell necessita endur-se aquest record de tu. I quan torni d'aquesta campanya, us casarem. De fet, l'únic que fareu avui és avançar un dels actes de la cerimònia. Sens dubte, el més agradable. Que no en tens ganes?

Uselei abaixà els ulls, com aquell qui vol evitar que hi affori un secret i tem que aquest secret acabi també per emergir en forma de somriure, en el rostre de qui té al davant.

«I és clar que en devia de tenir ganes, de no haver de perseguir més aquest joc!», va dir-se Neitisa, amb el somriure de qui, expert, contempla un secret. Era tan jove! Tot seguit anà dreçant el mentó de la noia, apartant-li de les galtes uns rulls de cabell indòcil i substituint-los per unes arracades de plata. Només calia llegir-ho en aquells llavis tan pulcres i, alhora, voluptuosos, va pensar.

—I per a Eudesir, l'amic que haurà d'acompanyar-lo a la guerra? —preguntà al capdavall Uselei—. Ja tens decidit quina de les dues serventes triaràs per a ell?

—N'hi ha més de dues.

—Però, tieta, si Abadurdis és la seva germana!

—Només són germanastres. A més, també Nerkebel és el teu cosí i bé que us casareu!

Van callar durant uns instants i després totes dues van posar-se a riure. Es van abraçar. Uselei li va dir a cau d'orella:

—Fes que sigui Erbali, que pel que sembla n'està molt, d'ell, i això la faria feliç.

—Encara no ho sé —va reflexionar Neitisa en un xiuxiueig semblant. Després se'n desexí amb un gest molt afectuós i es dirigí de nou al joier—. Aquesta Ardane que heu portat —va insinuar—, penso que podria ser el present que l'ocasió mereix.

La llum de la cambra havia madurat i esdevenia, per moments, una mena de tel esgrogueït. La dona va triar un adreç de joiells i prengué el mirall. S'acostà a la claror de la finestra. Fresquejava. Sense girar-se, prosseguí, mentre s'anava emprovant aquells ornaments amb gestos hàbils i una finíssima agitació a la veu:

—Hauries de saber que aquest noi ens l'estimem com si fos de la família. Ja fa molts anys que ell i Abadurdis van arribar en aquesta casa. Semblaven encara uns nens, aleshores.

A la cuina, Abadurdis acabava de buidar en dues grans plàteres el cérvol que havien adobat amb mel i panses, el dia abans. Es va acostar al fogó i va destapar la cassola de peix. L'olorà. Esperava que tornés Erbali, perquè ella tenia més experiència a deixar-lo en el seu punt. Ardane justament tornava ara de la cisterna amb uns bols i estris que acabava de rentar. Abadurdis li va demanar que encara no toqués res de la vaixel·la que la mestressa havia triat per fer honor als convidats, i que ja tenien preparada damunt d'una tauleta; que, si ja havia acabat amb el pastís de formatge i les ametlles torrades, podia anar endreçant tot allò que ja estigués net, que ara els calia desembarassar la cuina. I va afegir que ella mateixa ja començaria a preparar les amanides. Va pensar que la senyora també devia ser a punt de presentar-se per

veure si tot estava al seu gust i, sobretot, per advertir-los que anessin amb compte amb aquella ceràmica luxosa i delicada on serviriem el sopar. Com sempre, volia causar l'admiració de l'antipàtica de la seva cunyada.

—La teva senyora és una mica estranya, oi? —va preguntar tot d'un plegat Ardane.

L'altra, més aviat sorpresa, esbossà una resposta evasiva i seguí feinejant. Poc després Ardane hi tornà:

—Aquesta tarda, quan ens ha demanat a totes tres que sortíssim de la cuina i que ens despulléssim i ens rentéssim ben netes, he sentit una mica de vergonya.

—Això és el que hem fet sempre —li va fer saber Abadurdis, amb veu amable, però sense apartar els ulls del que feia—, des que érem jovenetes i vam arribar en aquesta casa per aprendre a servir. El tancat de la cisterna és com si fos tot nostre. No hi ve mai ningú.

—Però m'ha sorprès que, sense esperar que acabéssim, ha demanat també a la seva neboda que se'ns hi afegís i, sobretot, que ella mateixa es despullés i es rentés amb nosaltres. Que jo sàpiga, les senyores no ho acostumen a fer, això.

—Deu ser que ella és així. De vegades és molt impulsiva i també afectuosa; potser perquè no ha tingut cap filla.

—Només de vegades —va irrompre en la conversa Erballi. Acabava d'arribar a la cuina—. Aquests dies que tornarem a tenir aquí la seva cunyada i la seva futura jove, em temo que tornarà a tractar-nos com a esclaves.

—Ara ho has dit! La senyoreta Uselei abans de gaire serà la seva *filla*. I ben segur que la tindrem aquí per sempre.

No van dir-se res més durant una bona estona. Aviat podrien ja enretirar del foc la cassola de peix. Només els quedava enllestir les amanides i omplir els gerros de vi.

—I què faran amb nosaltres, aquesta nit? —va apuntar poc després Ardane. Les altres dues van posar-se a riure per l'accent com ho havia dit, còmic, ingenu. Però va durar poc, un moment. I va ser Erballi qui li va respondre, amb el gest una mica alterat:

—Segurament que una de nosaltres passarà la nit amb Eudesir, l'amic del fill dels senyors. Un soldat que se'n va a la guerra. Així

ho vol la mestressa. —S'esforçava per contenir un cert neguit, era evident.— I jo no en sé res més, d'això.

Van transcórrer uns instants, en silenci, fins que l'altra hi tornà, recelosa:

—I com és aquest Eudesir?

—Darrerament no el veiem gairebé mai —li va respondre de nou Erbalí—. És un soldat molt preparat. Sempre és amb les tropes, fora de la ciutat, en campanyes. Fan instrucció, maniobres militars. —Semblava com si no pogués evitar que la seva veu s'enorgullís d'allò que anava explicant. Va mirar Ardane als ulls i prosseguí en el mateix to:— Diuen que és el millor de tots els soldats que tenim. Els senyors volen que tingui cura del seu fill mentre siguin a la guerra, i que el protegeixi en les batalles.

—Però ell, com és? Vull dir, quin aspecte té? I perdoneu que ara us faci tantes preguntes, però tot això és tan nou per a mi!

Cap de les dues va respondre-li, i Erbalí tornà al fogó. Una ombra de tristor semblava haver-li acudit als ulls. Anava dient-se que Ardane era realment una noia bonica: els cabells delicats i la pell fina, les cames ben fetes. Totes l'havien envejat quan es rentaven, tan nues, aquesta tarda. Fins la senyora, ella que presumia sempre del seu cos, encara esplèndid, no havia deixat d'observar-la amb aquell gest una mica desdenyós, tan seu. Totes se n'havien adonat. I la minyoneta fent-se la vergonyosa, la innocent. Ho era, encara, d'innocent? Seria molt d'estranyar que el seu senyor, ell que se les mirava totes d'aquella manera, no l'empaités, i que no l'hagués atrapat, ja.

Ardane, una mica desconcertada davant d'aquell mutisme sobtat, seguia esperant que es dignessin a respondre-li. Anava fent-se-li evident, això sí, que havia provocat que aquelles dues s'engelosissin. A la fi Erbalí li deixà anar, amb sequedat i sense girar-se:

—Si vols saber com és Eudesir, que t'ho digui Abadurdis, que ella és la seva germana.

Abadurdis també feia cara d'estar capficada.

—Els meus pares el van adoptar fa anys —va dir—. No és que siguem germans, en aquest sentit.

—I fins li vàreu donar aquest nom, no és cert, Abadurdis? —va intervenir de nou Erbalí—. Segons diuen, ningú no ha sabut mai quin havia estat el seu primer nom.

—Noies: encara no heu encès les llànties de la sala? —Amb un ensurt es van girar, d'un plegat, totes tres cap a la porta del clos de la cisterna. Neitisa ja era allà, elegant, i, amb ella, una glopada de cap-vespre acabava d'entrar també, refrescant l'aire escalfat de la cuina. Semblava de bon humor.— És que potser voleu fer-nos sopar a les fosques? —encara va queixar-se, fent broma, la mestressa.

A l'altre costat de la casa, per damunt dels murs en penombra del pati arribava, així mateix, un airet humit que venia acompanyat de l'olor de fum de tantes llars enceses, l'alè de la ciutat en aquella hora. La lluna encara no es deixava veure.

—Començo a tenir fred —va exclamar Bilunbide, al mateix temps que s'ajustava la túnica amb un gest encongit, una mica forçat. I s'alçà del pedrís.

Els dos homes es van mirar l'un a l'altre, preguntant-se amb els ulls.

—Ves passant a la sala, doncs —va aconsellar-li simplement el germà—. Nosaltres esperarem que arribin els nois.

Sense tardar, Baseraïn va reprendre la conversa que havien deixat interrompuda diverses vegades al llarg del dia, perquè les dones consideraven de mal auguri que s'obsessionessin a insistir a tota hora en les misèries de la guerra i la política, com en deien elles.

—Doncs és el que et dic —assegurava l'home—: Indíbil s'ha passat al bàndol dels romans. I nosaltres, els d'Indika, i també els ause-tans i altres poblacions, li farem costat en aquesta ocasió. Això és el que va decidir el Consell de la Ciutat fa només uns dies. Però com ja pots imaginar-te, molts dels senyors encara no han organitzat les pròpies lleves. No volen desobeir el Consell, és cert, però tampoc no estan disposats a arriscar els seus millors soldats en una empresa en la qual no confien del tot. Com sempre, cadascú espera veure què farà el veí. I això em preocupa. Perquè sembla evident que si Indíbil està disposat a ajudar els romans és perquè preveu que, a partir d'ara,

aquesta guerra que s'ha anat escampant per tots els territoris ibers, pot decantar-se a favor d'ells. El jove general Escipió, d'ençà que es va fer càrrec fa poc més d'un any del comandament de les tropes romanes, no ha fet més que perjudicar els cartaginesos. El desbarat que els va causar durant l'última campanya, quan va conquerir la ciutat de Qarst Hadrast, els ha suposat, segons tenim notícia, la derrota més dolorosa que han sofert els púnics en aquests darrers temps.

»També sabem, és cert, que els exèrcits dels germans d'Anníbal encara hi campen, per aquells territoris, per tornar a plantar-li cara. Però malgrat tot... —Va fer una pausa. Contemplà unes herbes eixarreïdes que creixien a tocar del mur. Hauria de fer-ho netejar, va dir-se. Tornà a endreçar la ment i prosseguí:

—Malgrat tot, et torno a repetir que estic convençut que Indíbil i els seus ilergets ara han pactat amb el general romà perquè veuen l'oportunitat de treure'n un profit. I si els déus de la guerra acaben afavorint Escipió, en aquest conflicte, la victòria serà també per a Indíbil i, nosaltres, doncs, amb ell, també hi sortirem guanyant.

Beladun va fer un gest que mostrava contenir un cert escepticisme, però va permetre que el seu cunyat continués explicant-se.

—Sí, ja sé que els romans no només ambicionen guanyar la guerra contra Cartago —va prosseguir Baseraïn, rebufant, amb cara de disgust—. També voldrien quedar-se amb tots els territoris que els han servit de camp de batalla, si poguessin. Van ser ells qui van acabar portant les hostilitats que es tenen amb els cartaginesos a casa nostra; i qui en surti vencedor desitjarà conquerir després tots aquells qui no els han fet costat.

—Evidentment! I en acabat, trobaran bones excuses per quedar-se també amb els béns d'aquells qui havien estat els seus aliats. Volen quedar-s'ho tot! —gemegà ara Beladun—. I et dic que no trigarem gaire a veure-ho, perquè, ¿on se les tenen darrerament els dos exèrcits? —va preguntar. I va respondre's tot seguit amb un ànim que anaven encomanar-se l'un a l'altre:— A les terres del sud. Més enllà del riu Iber i de la regió dels edetans, allà on els oretans hi tenen les seves riqueses. El que pretenen és disputar-se la plata de les mines i les fortunes d'aquells regnes. Van darrere d'això. Ho necessiten per

pagar-se la guerra, si volen guanyar-la. I no se n'estaran de fer-hi estralls, per tal d'aconseguir-ho.

Baseraïn anava assentint amb el cap, amb la mà una mica alçada, tensa, esperant que el cunyat acabés d'alliberar-se d'uns judicis que, tot i haver mostrat valorar amb una certa tebior, de primer moment, havia d'admetre que gairebé compartien per complet. A continuació, i un cop Beladun callà, ell va tornar a retreure aquelles primeres raons que havien generat la mateixa conversa diverses vegades al llarg d'aquella jornada:

—Ja és ben bé això que dius, sí. Però deixa'm que torni a advertir-te que aquí encara hi som a temps, de canviar les coses —va recalcar—. I ja que no podem fer-nos forts tots sols, hem d'actuar amb diplomàcia i pactar, i sobretot donar suport a Escipió, del qual diuen que es mostra ben predisposat a respectar la nostra independència a canvi del nostre ajut. Per això soc del parer d'apostar per aquesta campanya, d'aportar-hi tants homes com puguem i confiar-los a les ordres i als plans d'Indíbil. ¡Que no ens hagi de retreure mai que no hi érem, quan era l'hora de defensar el que és nostre! Que ja el coneixem! Suposo que encara tens present aquells dies quan el pare i l'oncle d'aquest jove Escipió van arribar a les nostres terres per continuar la seva guerra contra Anníbal, i ens van imposar uns pactes que vam acceptar només per sobreviure a una situació de la qual no en distingíem encara l'enemic. Recordes? Aleshores Indíbil, que en aquell moment estava en tractes amb els de Cartago, el *bo* d'Indíbil, va devastar el nostre territori i ens va fer tant mal com va poder.

—No et negaré que tot allò va anar més enllà de ser simples pica-baralles entre veïns. És cert —va manifestar l'altre, afeblint una mica la veu.

Llavors Baseraïn, atent encara a la lluita que lliuraven en el propi ànim l'esperança i el dubte, i en el mateix to aspre, prosseguí:

—Els ilergets són els més poderosos de tots aquests territoris del nord, de tots nosaltres, els més forts i, fins ara, el seu cap, Indíbil, ho hem de reconèixer, és l'únic que ha tingut els collons de rebel·lar-se contra aquest estat de coses, una vegada i una altra; potser sense gaire encert, però amb tossuderia, lluitant per la llibertat dels seus. Si ara desnuéssim les desavinences que sempre ens han enfrontat,

veïns contra veïns, i ajudem l'ilerget, confiant-li la nostra autoritat i la nostra força, perquè ens representi i pugui fer-se valer davant d'uns estrangers, segurament afeblits, un cop acabada la guerra; si aconseguim això, m'agradaria pensar que potser allunyaríem un perill que no desitjo ni imaginar.

—El que ja no sé —va dir Beladun, com volent reblar un clau que s'entossudeix a tòrcer-se— és si Indíbil serà prou intel·ligent per gestionar un projecte d'aquesta envergadura. Aquest Escipió sembla un home molt hàbil.

Encara no hagué acabat de dir aquestes paraules que es van sentir uns lladrucs i, sense tardar, el soroll de peülles d'un parell de cavalls que baixaven per l'empedrat del carrer.

—Em sembla que són ells —va observar el senyor de la casa.

En efecte, de seguida, a l'altre extrem del recinte del pati va grinyolar el portal per on s'accedia de dret a les quadres, just darrere de l'edifici de la ferreria. Al rostre de Baserain hi va anar aflorant de nou una ombra de preocupació.

—Tot anirà bé! —li assegurà el cunyat, mentre s'inclinava en el pedris com si es disposés a alçar-se.

—Així ho esperem tots —s'hi avingué l'altre. Però no va fer cap intenció de moure's. Tenien temps, encara. Fins que comencessin a sentir els renills de les bèsties, un cop alliberades dels arreus. Després prosseguí, amb un deix que mostrava ocultar un estat d'ànim espinós:

—He procurat que al meu Nerkebel, el qual, com ja saps, haurà de comandar una part de les tropes en aquesta campanya, l'acompanyin els millors soldats. Confio sobretot en Eudesir, aquell noi de qui volies saber. Tots dos han estat sempre bons companys.

»Doncs et diré que el pare d'aquest noi, Kernamín, durant els mesos d'hivern treballa per a nosaltres, per al Consell, com a instructor dels oficials de l'exèrcit del territori d'Indika i, quan arriba la primavera, torna a la seva feina de mercenari. Té la seva pròpia partida d'homes que comanda i posa al servei d'Indíbil, habitualment, de qui diu ser amic. Quan el vaig conèixer, tot just havien començat les primeres confrontacions d'aquesta guerra i l'home acabava d'arribar a la ciutat buscant feina. Havia enterrat la seva dona aquella mateixa tardor i portava amb ell una filla, Abadurdis, la que ara és la nostra serventa,

i Eudesir, un noieta de l'edat del meu Nerkebel, el qual havia adoptat feia poc. Provenien de Gibernal, el petit poblat costaner. Llavors, sense dubtar-ho, els vam acollir. Ell era un bon professional de la guerra, un mercenari competent, i ens va oferir els seus serveis en el moment que necessitàvem més que mai disposar d'unes tropes ben preparades. Recordo que, quan el seu fill —perquè ell sempre l'ha considerat com a fill, Eudesir— va arribar en aquesta casa, era un minyó esquerp i rebel. Però de seguida vaig veure que, amb paciència, podríem fer-ne un magnífic company d'armes per al nostre hereu.

»El que no hem sabut mai en realitat —aquí es va alçar, desentumint-se, i Beladun també va abandonar el pedrís— és si la història que aleshores es contava sobre els orígens d'Eudesir era certament o simplement una d'aquelles contalles fantasioses a les quals és tan aficionada la soldadesca.

»Perquè va succeir, i això és el que començava a explicar-te aquesta tarda, que aviat va començar a córrer la veu que Kernamín s'havia trobat aquell noi en un camp de batalla, entre morts i ferits, quan l'exèrcit que defensava aleshores fugia derrotat. I segons deien, quan se'l va topar, el noieta acabava de ferir de mort amb un ganivet un soldat romà, quan aquest pretenia rematar el cos agonitzant de qui era el seu veritable pare, un mercenari també, pel que sembla.

»Com t'acabo de dir, mai no vaig arribar a esbrinar què hi devia haver de cert en tot allò, i si aquell jovenet estrany de l'educació del qual ens n'havíem fet càrrec, havia protagonitzat de debò aquella gesta que causava entre els seus companys una gran admiració. Perquè en cap moment ningú no li va poder treure ni una paraula sobre el fet. Ni a ell ni a Kernamín. L'home sempre va defugir, d'igual manera, de parlar sobre aquell episodi curiós que anava alimentant-se de la fascinació que provocava. En el fons, jo tot sovint he cregut que el nostre amic va aprofitar el cas per deixar que aquell misteri comencés a forjar la reputació de qui ell volia que esdevingués en el futur un gran soldat. I no hi ha dubte que, al llarg d'aquests anys, ens hem pogut anar convenent que ben aviat podran accomplir-se les seves expectatives. Perquè Kernamín ha instruït el seu fill admirablement en l'art de les armes, com si es tractés d'un oficial indiget més, encara que no ho sigui.

»I aquí els tenim! —va acabar per exclamar el senyor de la casa. Els dos nois acabaven d'aparèixer; venien creuant el pati a bon pas. Ell va fer com si anés a trobar-los.

»Veig que aneu molt mudats —els va amollar un cop els tingué al davant. El seu cunyat somreia, a dues passes. Abraçà Nerkebel i colpejà l'espatlla d'Eudesir, saludant-lo amb vigor—. Neitisa es posarà contenta: feu goig. Però abans que anem a sopar —continuà l'home—, vull que m'acompanyeu al taller, que us tinc una sorpresa.

La ferreria ocupava la planta baixa d'una àmplia construcció que, tota sencera, constituïa un bon segment del mur que donava al carrer. Els homes que hi treballaven havien plegat d'hora per poder acomiadar, com avui es feia en totes les cases, els parents soldats que cada família aportava a la tropa que l'endemà hauria d'emprendre camí cap a la guerra.

Però tot seguit que l'amo va obrir la porta de l'obrador, va demanar als nois que s'esperessin al pati, que no calia que hi entressin, perquè, a aquestes hores, havia quedat ja a les fosques. I ell passà el llindar de pedra. En va sortir poc després amb una espasa a cada mà.

—Les he forjades jo mateix per a vosaltres. Teniu! —va dir. I va afegir:— Ara n'aniré a buscar les beines. I també us tinc preparades per a demà unes llances i els escuts.

Tots dos alhora, Nerkebel i Eudesir, van prendre aquelles armes amb un mot d'agraïment que a penes els va arribar a sortir dels llavis, perquè l'home ja havia tornat a entrar corrents a la farga.

Eudesir buscà la mirada del seu company, mentre sostenia, encantat, la seva espasa amb totes dues mans com qui sosté un objecte fràgil. Comprovà que era bastant lleugera, malgrat la grandària i fermesa de la fulla: recta, de dos talls paral·lels que, a partir d'un punt mestre, anaven convergint amb una lentitud letal. No devia fer gaire més de dos pams i mig. Després la va agafar per l'empunyadura, i va sentir-la musculosa i tendra, alhora. I anà encrespant el braç, apuntant davant seu, serrant-la intensament, com si volgués contagiar-li tota l'energia de la seva joventut, tota l'ambició. Era una arma magnífica.

D'un plegat, s'adonà que Nerkebel amagava ja la seva espasa dins d'una beina de contorns llueus, que just acabava de donar-li el seu pare, i es dirigia de pressa cap a la casa. Neitisa, la mare, era sota d'un